

Да те разпитва комисия на ЦК: Трябва да признаеш всичко

Написано от Христо Христов
Неделя, 29 Юли 2018 08:36

Провинилите се висши партийни членове са разпитвани не само от следствието на Държавна сигурност, но и от специални комисии на Централния комитет (ЦК) на Българската комунистическа партия, които се изисквали пълни самопризнания.

Това разкрива документ от архива на Държавна сигурност, който **desebg.com** публикува онлайн.

Той представлява протокол за разследването на Никола Куфарджиев от комисия на ЦК на БКП на 27 февруари 1961 г.

Куфарджиев е член на БКП и секретар на Българския професионален съюз, който през 1960 г. заедно с група съпартийци изпращат отворено писмо до ЦК, в което открито критикуват политиката на тогавашния първи секретар на БКП Тодор Живков.

Случаят е известен като групата на Куфарджиев. В писмото си до ЦК от юни 1960 г. те посочват:

„Деформирани са отношенията на собственост! В промишлеността национализацията създаде собственост върху средствата на производство, която вместо на трудещите се, принадлежи на държавата и с нея се разпорежда по същество висшата бюрокрация. Трудовите колективи са лишени от реално участие в решаването на производствените, инвестиционните и разпределителните въпроси на предприятията. Работниците се оказаха експроприирани и измамени. На село кооперативните стопанства бързо се превръщат в своеобразни държавни организации с всички недостатъци на държавните индустриални предприятия. Селяните се подлагат също на експроприация...

Да те разпитва комисия на ЦК: Трябва да признаеш всичко

Написано от Христо Христов
Неделя, 29 Юли 2018 08:36

При такъв модел на бюрократичен държавен социализъм мотивите за ефективен труд силно спадат. Остава голата и безсилна административна принуда... Изправено пред невъзможността да се използват специфични социалистически фактори за напредък, партийното ръководство започна да залага на авантюризма, на уж възможното скокообразно излизане от задънената улица. Тодор Живков декретира с нищо необосновани свръх високи задачи за бързо неколккратно увеличаване на промишленото и земеделското производство, обещавайки още утре благосъстояние. Неправилно се форсира кооперирането на планинските и полупланинските райони, което вместо до подобрене ще доведе до по-нататъшно влошаване на положението в селското стопанство. Двегодишният опит вече потвърди фалита и на скока, и на ускореното коопериране в балканските райони. Но Тодор Живков не се отказва от поетия път, което говори, че повежда ЦК на БКП по опасни и безотговорни авантюри при уреждане съдбините на нацията и социализма...

Деформации настъпват и в политическата област. Под предлог за опазване на гражданския мир в България, недопускане на унгарски или полски събития у нас Тодор Живков продължава атаката си срещу прокламираната през април 1950 г. демокрация в партията и обществото, преследва и отстранява всички свои възможни съперници с различни от неговите идеи и възгледи за развитието.

Отдавна напълно са блокирани тенденциите, родени на XX конгрес на КПСС, на практика е изоставена борбата срещу култа към личността и свързаните с него система и извращения на законността. В партията и страната се издига призракът на реставрацията, на неконтролирания диктат на шепа хора, на личната власт, призракът на беззаконията и укриваните престъпления."

Групата на Куфарджиев е арестувана и подложена на разпит от Държавна сигурност, а нейните членове са обявени за ревизионисти. Гласност на критиката им обаче не е дадена и малцина дори в самата партия разбират за тяхната критика и случилото се с тях след това.

Всичките са уволнени от работа, лишени са от софийско жителство и заедно със семействата са изселени в различни краища на страната.

Да те разпитва комисия на ЦК: Трябва да признаеш всичко

Написано от Христо Христов
Неделя, 29 Юли 2018 08:36

От протокола за разпит пред комисията на ЦК става ясно, че Куфарджиев се опасява срещу нещо да не се приложи най-тежкото наказание – смърт, но е готов да понесе затвор.

На практика той е пречупен по време на воденото от ДС следствие и пред ЦК се разкайва за постъпката си. От него комисията на ЦК изисква пълни самопризнания.

Документът е включен в разширения електронен вариант на сборника [„Държавна сигурност и „врага с партиен билет“](#) на Комисията по досиетата, 2017 г.

ПРОТОКОЛ

за разследване на НИКОЛА КУФАРДЖИЕВ ОТ
комисията на ЦК на БНП на 27.11.1961 г.

Д.ДИМИОВ: Освободиха ли те?

КУФАРДЖИЕВ: Да, казаха, че ме освобождават.

Д.ДИМИОВ: Там една отговорност, а тук сега – партийна отговорност. Това е комисия на ЦК. При тебе идвахме с др. Григоров и разговаряхме. Ние сме чели твоите показания пред органа на ДС и показанията, които ти написа по наше поръчение. Ние искаме сега тук в основни линии пред другарите да повториш своята дейност, да казеш как започна, как се оформиха тези групи.

КУФАРДЖИЕВ: Няког съм писал в показанията, което отклонение от партийните линии почна след XX конгрес на КПСС. XX конгрес и Априлския пленум съм посрещнал с най-голямо одобрение. Не съм имал нищо против Априлския пленум, нито против решението на XX конгрес. По това време аз държах главно с Дашин. Той беше болен и лежеше в къщи. Ходил съм при него. Някой път и Иван Коцов е бил. След XX конгрес Дашин оздравя. Ние продължихме тези дружба, която беше от преди. Той ме запозна след това със Сашо Ризов, Нилко Григоров и Иван Чучанков. Мисля, че с Нилко Григоров ме запозна по-рано. Те бяха по-рано негови приятели. Заедно с него започнах да отивам и аз. В тази среда се коментираха тези въпроси. Не мога да кажа, че сме коментирали само политически въпроси. Най-напред в клуба на журналистите се видяхме. След това започнахме да се виждаме в "Палкан" и в руския клуб. По предложение не зная на кой, може би на Сашо Ризов, се определехме в тази среда да вечеряме там. Семейството ни знаеше, че в среда се събират група приятели на вечеря.

Написано от Христо Христов
Неделя, 29 Юли 2018 08:36

145
- 28 -

Б.ВЕЛЧЕВ: Не може ли да каже кои са тези кадри?

КУФАРДИНОВ: Аз ще ви кажа. Борис Елагоев. Ние с него вляхме да стигнем до бой по този въпрос.

Г.ЦАНКОВ: Защо да се бие?

КУФАРДИНОВ: Другери, аз ви моля, само едно искам да ми кажете - какво решение има за мен? Не мен до сега не ми е съобщено.

Д.ДИМОВ: Зависи от твоето поведение, ние те слушаме сега. Ти пред нашите държавни органи си говорил, сега ще говориш тук. Ние сме комисия на ЦК.

КУФАРДИНОВ: Дълбоко съзнавам до къде съм възлял. Възлях много. Тези 50 дни бяха кошмар за мене. Нека се провери от хората, които са били в една килия с мене, в какво положение съм бил. Не мога да преработя всичко в главата си, да наляна в себе си редица неща до къде сме стигнали. Аз моля, просто моля, въздържам изказване, но да не се отива до крайност.

Б.ВЕЛЧЕВ: Какво разбираш крайност?

КУФАРДИНОВ: Разбирам крайност - тежко наказание със затвор, тежък затвор. Аз чувствам, че трябва да изкупа своите грешки.

В.ЧЕРВЕНКОВ: Нами се те освободили, какъв затвор?

КУФАРДИНОВ: Те ми каваха, че не освободяват, но аз не зная Партията какво ще реши.

В.ЧЕРВЕНКОВ: Сега те слушаме.

КУФАРДИНОВ: Нека се поведе рече на Куфардинев, да се проли. Да се даде каквото и да е адача, където и да е в сградата, да се проли, да се види, ако той действително не вземе отговор, тогава нече... Аз моля, ако Партията счита и ми има известна вяра - да му се помогне, да не се прада при врага.

146
- 29 -

Г.ЦАНКОВ: Партията адача е разоръжаването. Втората е - да помогнеш да извадим всички други и третата - където те изпрети Партията на дело да покажеш, че си разбрал всичко.

Д.ДИМОВ: Престъплението пред Партията е много голямо.

КУФАРДИНОВ: Аз чувствам.

Д.ДИМОВ: Само за една работа трябва да не мажко присъди - за доклад пред Синдиката. А другата цяла дейност е антипартийна. Трябва да се разоръжи напълно и да помогнеш да извадим и другите, това означава като признаеш всичко. Сега излез. /Куфардинев излизе/.